

Valtuustoaloite mikrometsien lisäämisestä Tampereella

Mikrometsiksi (tai tasku- tai minimetsiksi, englanniksi micro forest tai tiny forest) kutsutaan pieniä ja tiiviitä kaupunkiin istutettuja alueita, joissa kasvaaseudulle luontaista metsien lajistoa. Niitä erottaa tavallisista metsistä ennen kaikkea pieni koko, kasvutapa ja sijainti kaupunkimaisessa ympäristössä.

Alkujaan mikrometsät pohjautuvat japanilaisen kasviekologin Akira Miyawakin 1970-luvulla kehittämään malliin. Miyawaki hyödynsi niitä tiheästi asutuissa suurkaupungeissa, joissa viheralueita oli vähän eikä tavallisten metsien istuttaminen ollut mahdollista. Sitten mikrometsiä on sovellettu monenlaisissa oloissa ja monilla tavoilla, ja ne sopivat periaatteessa lähes mihin tahansa ihmisen voimakkaasti muokkaamalle alueelle.

Mikrometsät ovat pieniä, pienimmillään jopa vain joidenkin neliömetrien kokoisia. Ne ovat yleensä kasvillisuudeltaan tiheitä ja usein myös kerrosteisia, minkä ansiosta pienellekin alalle mahtuu paljon lajeja ja kasvustoa. Mikrometsissä hyödynnetään paikallisia kasvi- ja eläinlajeja. Niissä pyritään kestävyys- ja helppohoitoisuuteen; ensimmäisten vuosien jälkeen metsien annetaan kasvaa ja kehittyä luonnostaan.

Mikrometsät soveltuvat verraten tiiviisiin, kaupunkimaisiin ympäristöihin. Olemassa olevien viher- ja puistoalueiden lisäksi niitä voi sijoittaa mm. julkisten rakennusten pihoihin, teiden varsiin, joutomaille, katutilaan ja yksityisille pihoihin.

Osassa mikrometsähankkeista myös yhteisöllisyydellä on osansa. Paikallisyhteisöä – erityisesti lapsia ja kouluja – on osallistettu metsän istuttamiseen ja hoitamiseen.

Mikrometsät eivät korvaa laajoja, yhtenäisiä tai luonnontilaisia metsiä. Ne tarjoavat kuitenkin monia samoja ekosysteemipalveluja kuin tavallisetkin metsät, mutta kaupunkirakenteen sisällä.

Mikrometsien hyötyjä ovat mm. suoja helteiltä, hulevesien hallinta, ilmanlaadun parantaminen ja hiilensidonta. Ne voivat myös ylläpitää ja jopa parantaa luonnon monimuotoisuutta kaupungin sisällä. Paikallisille asukkaille ne tarjoavat virkistystä, viihtyisyyttä ja viehättävyyttä.

Haasteeksi mikrometsien perustamisessa on tunnistettu korkeahkot istutuskustannukset neliometriä kohti. Paikallisiin oloihin soveltuvan metsän perustaminen edellyttää osaamista, ja pitkäaikaista seurantatietoa on vielä niukasti saatavilla. Paikallisyhteisön osallistaminen vaatii myös vaivannäköä.

Alankomaissa on pari sataa yhteisöllisesti istutettua metsää, ja yli 3 000 ihmistä on istuttanut kuuden neliön kokoisen mikrometsän omaan pihaansa. Belgiassa Urban Forest -yrittäjä on toteuttanut yli sata mikrometsää, jotka kattavat yhteensä 56 hehtaaria ja yli 160 000 puuta. Pariisi pyrkii istuttamaan Miyawakin menetelmällä 170 000 puuta.

Oopperatalon metsä Helsingin Töölönlahdella on Suomen ensimmäisiä mikrometsiä. Noin aarin alueelle on istutettu 50 puuta, 60 pensasta, varpuja, sammalia ja maisemaniittyä. Keravalla on

istutettu kaksi hiilimetsäseksi kutsuttua aarin kokoista mikrometsää, joissa tutkitaan eri kokoisten taimien vaikutusta. Taideprojekti Silence Projectin miljoonan puun talkoot istuttaa taideteoksina toimivia mikrometsiä mm. Porvoossa, Helsingissä ja Savonlinnassa. Pirkanmaalla Mäntässä istutettiin Kirkonpellon minimetsä, jonka arvioidaan sitovan 48 tonnia hiiltä vuodessa.

Mikrometsät sopivat moniin Tampereen kaupungin tavoitteisiin. Kaupunkistrategian mukaan Tampere mm. edistää hiilinegatiivisia ratkaisuja, parantaa määrätietoisesti luonnon monimuotoisuuden tilaa ja hyödyntää rohkeasti uusia tapoja vehreyden lisäämiseksi kaupunkiympäristössä. Hiilineutraali Tampere -tiekartan mukaan kaupungissa lisätään soveltuvien alueiden hiilen sidontaa esimerkiksi puuistutuksilla.

Monimuotoisuusohjelman mukaan mm. lisätään kotimaisten luonnonkasvien käyttöä viheralueilla ja monipuolistetaan kaupunkikasvillisuuden lajivalikoimaa. Kaupunkipuulinjauksen mukaan kaupunkilaiset osallistetaan monimuotoisen kaupunkipuuston toteuttamiseen ja tavoitellaan kaupunkipuuston monimuotoisuutta. Kaupunkien luontofoorumeissa Tampere sitoutui kehittämään ja ylläpitämään siniviheralueita luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kaupunki voi edistää mikrometsiä monin tavoin. Mahdollisiin keinoihin kuuluvat mm. kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus, mikrometsien sisällyttäminen toimintaa ohjaaviin ohjelmiin ja linjauksiin (kuten vuonna 2025 valmistuva viheralueohjelma), ulkopuolisen hankerahoituksen hankkiminen, avustusten myöntäminen järjestöille ja kansalaisille, koulutukset ja oppaat, yhteistyö järjestöjen ja oppilaitosten kanssa, tiedotus sekä talkoiden järjestäminen. Kaupunki voi myös osallistua miljoonan puun talkoot -kampanjaan ja kokeilla mikrometsiä osana Hiedanrannan puulajikokeiluja.

Päätösesitys

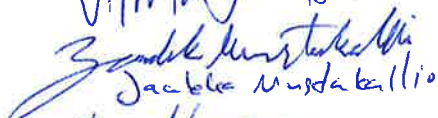
Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että Tampere pyrkii edistämään mikrometsiä ja selvittää tähän sopivimpia keinoja.

OSSI TYKKÄNEN

Jaakko Stenhell

Vilma Järvisalo

Jacobus Mustakallio

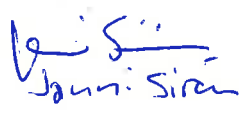

Olga Haaga-aho

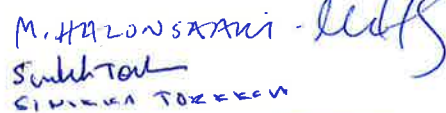

MERVE CAĞLAYAN

MIRA SALMIJÄRVI
Petri Siuro

Johanna Suorinen

HANNA JÄRVELÄ

JANI SIRÉN

M. HAZON-SAXI
Sankari
SIVONEN TOREKKA

MIKKO HAUKIO

MINNA MINKKINEN

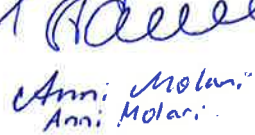

NIKKO AALTONEN

KARI KANNONEN

SAMI KUUSIPALO

JUKKA GUSTAFSSON

ANNI MOLARI

ANNI MOLARI